

Hartelijk welkom!

Het team van het Duits paviljoen begroet u hartelijk op de de 52ste internationale kunsttentoonstelling La Biennale di Venezia 2007

In onze persmap vindt u de volgende informatie:

- Persinformatie
- Beknopte informatie
- De bijdrage van Isa Genzken voor het Duits paviljoen
- Isa Genzken in gesprek met Nicolaus Schafhausen
- Biografie van Isa Genzken
- Biografie van curator Nicolaus Schafhausen
- Achtergrondinformatie over het Duitse paviljoen
- Persinformatie van de opdrachtgever, het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Bondsrepubliek Duitsland
- Persinformatie van onze partner, het Institut für Auslandsbeziehungen (ifa)
- Persinformatie van de hoofdsponsor, de Deutsche Bank
- Persinformatie van de sponsor AXA Art Kunstversicherung
- Persinformatie van mediapartner DW-TV – Deutsche Welle
- Persinformatie van cataloguspartner DuMont Literatur und Kunst Verlag
- 'Vogue Special Duits paviljoen' van mediapartner Vogue Duitsland

We danken u voor uw belangstelling voor het Duitse paviljoen en wensen u een inspirerend verblijf in Venetië.

Het team van het Duitse paviljoen

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 WITte de WIT
Center for Contemporary Art

Supported by
 AXA
ART

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

Persinformatie

Isa Genzken

Oil

Duits paviljoen La Biennale di Venezia 2007

Werk van kunstenaar Isa Genzken staat centraal in de Duitse bijdrage aan de 52ste Internationale Kunsttentoonstelling van de Biennale van Venetië. Curator is Nicolaus Schafhausen, directeur van Witte de With, Center for Contemporary Art in Rotterdam.

Isa Genzken (1948) werkt sinds meer dan dertig jaar aan een veelzijdig oeuvre dat ze, telkens met nieuwe wendingen, continu verder ontwikkelt. Haar omvangrijke werk omvat sculpturen en installaties, maar ook foto's, collages en films.

In het Duitse paviljoen in Venetië komt Isa Genzken met een expositie waarbij ze vertrekt vanuit de historisch gemarkeerde architectuur van het gebouw en die via een eigen encensering becommentarieert. Ze verzet zich, zoals altijd, tegen een met nationale attributen beladen beeldtaal, welke nationaliteit het ook betreft. Toch treffen we hier motieven die zijn terug te voeren op de naoorlogse geschiedenis van West-Duitsland, de geschiedenis van Isa Genzkens generatie.

De idealen van het modernisme, en de popculturele hercodering daarvan die zich vooral in de Noord-Amerikaanse kunst en alledaagse cultuur manifesteert, ondergaan in Isa Genzkens bijdrage aan de Biennale een metamorfose waarin glamour en ellende, euforie en desillusie dicht bijeen liggen.

Zo is ook 'Oil', de titel van haar tentoonstelling, te verklaren. 'Oil' speelt bewust in op verschillende niveaus. Enerzijds duidt de titel concreet op de wereldwijd gezochte grondstof olie en de strijd om de olie die bepalend is voor de maatschappelijke, politieke en economische belangen van onze tijd, en voor de consequenties die daaruit voortvloeien. Aan de andere kant roept de titel abstracte, visuele, fonetische, zintuiglijke en ook op het materiaal zelf betrokken metaforen op. In het beeld van olie komt onze tijd zelf tot uitdrukking en wordt de complexiteit waarin we leven gereduceerd tot een aanschouwelijk beeld, gestileerd tot uitdrukking van vrijheid en rijkdom, maar evenzeer het mogelijke onderwerp van het crisisscenario van de toekomst.

Kijkend naar belangen en consequenties trekt Isa Genzken ook een parallel met het toerisme. Trolleys, koffers, astronauten, objecten die beweging evoceren, verwijzen naar de diverse vormen van toerisme. Het zijn beelden die laten zien hoe gemakkelijk het reizen in de hedendaagse wereld is geworden, hoe mooi en verbazend reizen kan zijn, maar ook welke catastrofale gevolgen het kan hebben. Met haar werk in het Duitse paviljoen verwijst Isa Genzken tegelijkertijd, op een even simpele als complexe wijze, naar de status van Venetië als trekpleister van het massatoerisme.

De curator van het Duitse paviljoen voor 2007, Nicolaus Schafhausen, zegt over Isa Genzken: *'Ze behoort tot de onaangepaste kunstenaars van onze tijd en weet die tijd te treffen als maar heel weinig hedendaagse kunstenaars. Isa Genzken is beeldhouwster. Die schijnbaar eenvoudige vaststelling wordt in relatie tot haar werk relatief complex omdat ze de klassieke conceptie van het genre tegelijkertijd betwist en bevestigt. Ze heeft het nooit in rechtlijnigheid gezocht, maar haar artistieke praktijk telkens weer radicaal veranderd.'*

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

 Witte de With
Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

Hij vult daarbij aan: *'Bij haar werk in het Duitse paviljoen gaat het om fundamentele vragen over de verhoudingen tussen ruimte, gezichtspunt en beschouwing, inzicht en aanzicht. Voor de beschouwer opent ze complexe en nieuwe betekenisrelaties en haar werk stelt precies dat ter discussie wat ons als hedendaagse samenleving beweegt en beroert.'*

Nicolaus Schafhausen is in mei 2006 door dr. Frank-Walter Steinmeier, minister van Buitenlandse Zaken van de Duitse Bondsrepubliek, benoemd tot curator van de officiële Duitse bijdrage aan de 52ste internationale kunsttentoonstelling in Venetië. De Bondsrepubliek Duitsland is op de kunstbiënnale traditioneel vertegenwoordigd met een nationale bijdrage, ingericht in opdracht van het ministerie van Buitenlandse Zaken en grotendeels door het ministerie gefinancierd.

Het Institut für Auslandsbeziehungen (ifa) begeleidt het team van het Duitse paviljoen als partner uitvoeringspartner van het ministerie en draagt de financiële eindverantwoordelijkheid.

Hoofdsponsor van het Duitse paviljoen is de Deutsche Bank. Met haar inzet voor de hedendaagse kunst speelt de Deutsche Bank al ruim 25 jaar een voortrekkersrol: het programma omvat een kunstverzameling die met meer dan vijftigduizend kunstwerken de grootste bedrijfscollectie ter wereld is, verder de kunsthall Deutsche Guggenheim in Berlijn en een gevarieerd tentoonstellings-, publicatie- en stimuleringsprogramma. De steun aan het Duits paviljoen op de 52ste Biënnale in Venetië is een consequente voortzetting van dit internationale engagement voor de kunst. Voor meer informatie over de Deutsche Bank zie www.db-artmag.de

Het paviljoen wordt ook ondersteund door AXA Art Kunstversicherung en technisch gerealiseerd door het productieteam van Witte de With, Center for Contemporary Art in Rotterdam.

Mediapartners zijn DW-TV Deutsche Welle en Vogue Duitsland.

De catalogus van het Duits paviljoen wordt uitgegeven en ondersteund door DuMont Literatur und Kunst Verlag in Keulen.

De 52ste internationale kunsttentoonstelling La Biennale di Venezia 2007 vindt plaats van 10 juni t/m 21 november 2007.

Contactpersoon Duits paviljoen:
Deutscher Pavillon
Sophie von Olfers
Witte de With
Center for Contemporary Art
Witte de Withstraat 50
3012 BR Rotterdam, Nederland
Tel. 0031 (0)10 4110144
vonolfers@deutscher-pavillon.org

Contactpersoon pers:
Deutscher Pavillon
Sven Bergmann
Meckenheimer Allee 125
53115 Bonn, Duitsland
Tel. 0049 (0)179 534 15 63
Mobiel Italië 0039 349 240 3501
(van 28/05 – 10/06 2007)
bergmann@deutscher-pavillon.org

Voor nadere informatie zie www.deutscher-pavillon.org

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 ifa Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

Witte de With
Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

la Biennale di Venezia

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte

Partecipazioni nazionali

Beknopte informatie

over de Duitse bijdrage aan de 52ste internationale kunsttentoonstelling La Biennale di Venezia 2007

Tijdsduur:	10 juni tot 21 november 2007
Persbezoeking:	7 tot 9 juni 2007
Persbijeenkomst Duits paviljoen:	6 juni 2007, 15.00 – 17.00 u. Duits Studiecentrum Palazzo Barbarigo, Venetië Voor accreditaties zie bergmann@deutscher-pavillon.org
Opening Duits paviljoen:	7 juni 2007, 13.00 u.
Opening voor het publiek:	10 juni 2007
Directeur van de Biennale:	Robert Storr
Thema:	'Think with the senses, feel with the mind'
Kunstwerken van:	Isa Genzken
Curator Duits paviljoen:	Nicolaus Schafhausen, Witte de With, Center for Contemporary Art, Rotterdam
Titel tentoonstelling:	<i>Oil</i> Bekendmaking van tentoongestelde werken vindt plaats bij de persbezoeking in Venetië.
Catalogus:	<i>Isa Genzken Oil</i> Nicolaus Schafhausen (red.), met een gesprek tussen Isa Genzken en Nicolaus Schafhausen en teksten van Liam Gillick, Juliane Rebentisch, Vanessa Joan Müller en Willem de Rooij. Uitgegeven door DuMont Literatur und Kunst Verlag, Keulen Ca. 220 blz. met ca. 120 afbeeldingen in kleur op hele of dubbele pagina's, formaat 32 x 24 cm (staand), ge- bonden met stofomslag. Duits/Nederlands: 978-3-8321-7795-9 Engels/Arabisch: 978-3-8321-7796-6 Engels/Chinees: 978-3-8321-7799-7 Engels/Italiaans: 978-3-8321-7797-3 Engels/Spaans: 978-3-8321-7798-0 Ca. € 39,90
Budget:	Het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken stelt een budget van EUR 230.000 ter beschikking. Verder wordt het project financieel ondersteund door de Deutsche Bank en AXA Art Kunstversicherung.

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslands-
beziehungen e.V.

Technically realised by

WITTE DE WITH
Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

la Biennale di Venezia

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte
Partecipazioni nazionali

Projectleiding van
het Duits paviljoen: Sophie von Olfers, Witte de With,
Center for Contemporary Art, Rotterdam

Architectuur: Roger Bundschuh, Bundschuh Architekten, Berlijn

Design: Markus Weisbeck, Surface, Frankfurt am Main

Technische uitvoering: Paul van Gennip, Witte de With,
Center for Contemporary Art, Rotterdam

Opdrachtgever: Ministerie van Buitenlandse zaken van de Bondsre-
publiek Duitsland
<http://www.auswaertiges-amt.de>

Partner: Institut für Auslandsbeziehungen (ifa)
<http://www.ifa.de>

Hoofdsponsor: Deutsche Bank
<http://www.deutsche-bank-art.com>

Sponsor: AXA Art Kunstversicherung
<http://www.axa-art.de>

Mediapartners: DW-TV – Deutsche Welle
<http://www.dw-world.de>

Vogue Duitsland
<http://www.vogue.com>

Links: Duits paviljoen:
<http://www.deutscher-pavillon.org>

52ste internationale kunsttentoonstelling La Biennale
di Venezia 2007
<http://www.labiennale.org>

Contactpersoon
Duits paviljoen: Sophie von Olfers
Deutscher Pavillon
Witte de With, Center for Contemporary Art
Witte de Withstraat 50
3012 BR Rotterdam, Nederland
Tel. 0031 (0)104110144
vonolfers@deutscher-pavillon.org

Contactpersoon pers: Sven Bergmann
Deutscher Pavillon
Meckenheimer Allee 125
53115 Bonn, Duitsland
Mobiel 0049 (0)179 534 15 63
Mobiel Italië 0039 349 240 3501
(van 28/05 – 10/06 2007)
bergmann@deutscher-pavillon.org

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslands-
beziehungen e.V.

Technically realised by

Supported by

DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

la Biennale di Venezia

52. Esposizione Internazionale d'Arte

Partecipazioni nazionali

Persinformatie

Isa Genzken, *Oil*

Isa Genzken werkt nu meer dan dertig jaar aan een veelzijdig oeuvre dat ze, telkens met nieuwe wendingen, continu verder ontwikkelt. Haar omvangrijke werk omvat naast sculpturen en installaties ook foto's, collages, werken op papier en doek, films en video's.

Centraal in het werk van Isa Genzken staat de inwerking van de realiteit die de beschouwer omgeeft en beïnvloedt: architectuur, design, reclame, media, maatschappelijke en politieke vraagstukken en de daarmee verbonden spanningsvelden van privaat en openbaar, open en hermetisch, subjectief en objectief.

In een gesprek met Wolfgang Tillmans geeft de kunstenaar haar mening over hoe sculptuur eruit moet zien: *'Een sculptuur moet een zeker verband met de realiteit hebben. Dus niet iets dat uitgedacht of zelfs verzonnen is, zoiets hoffelijks en buitenaards. [...] Een sculptuur is eigenlijk als een foto: ze kan knettergek zijn, maar ze moet toch een aspect hebben dat ook in de realiteit zit.'* (in: Camera Austria no. 81/2003, pp. 7-18)

Al vanaf het begin van haar carrière beweegt Isa Genzken zich in het grensgebied tussen beeldende kunst en architectuur. Haar zorgvuldig uitgewerkte installaties en omgevingen weerspiegelen de omringende wereld en de breekbaarheid van het menselijk bestaan.

Van wezenlijk belang zijn ook de keuze en combinatie van ongelijksoortige en ook verschillend ervaren materialen die ze vindt bij bouwmarkten, grote warenhuizen en handels in bouwmaterialen. Terwijl ze vroeger hout, gips en epoxyhars gebruikte, en vooral beton, hét bouw materiaal van de moderne architectuur, zijn haar materialen tegenwoordig vooral plastic, kunststoffen en allerhande spiegels, maar daarnaast ook alledaagse gebruiksvoorwerpen en consumptieartikelen zoals stoelen – designklassiekers naast goedkope tuinstoeltjes – kledingstukken, kitschbeeldjes, plastic poppen en dieren.

'Er is een permanent misverstand over de materialen die ik gebruik. Ik interesseer me niet voor readymades. De betekenis ligt in de combinatie van de dingen. In een tijd als de onze, de tijd van de verwaarlozing, is het belangrijk goedkope materialen te gebruiken. De mensen roepen dan meteen 'bouwmarkt', maar dat is de grootste onzin. Ik wil de mensen opwekken. Ik wil ze wel een spiegel voorhouden, dat wel,' verklaarde Isa Genzken in een gesprek met Nicolaus Schafhausen (in: *Isa Genzken, Oil*, catalogus van de tentoonstelling in het Duitse paviljoen in 2007, p. 188).

De tentoonstelling in het Duitse paviljoen

Voor de expositie *Oil* in het Duits paviljoen heeft Isa Genzken een werk gemaakt dat het hele paviljoen omvat. Genzken definieert het gebouw als sculptuur. De gevel van het paviljoen is in de steigers gezet en omspannen met oranje kunststof netten van het soort dat ook ter afscherming van bouwplaatsen wordt gebruikt en gewoon in de handel verkrijgbaar is.

De marmeren vloer in het paviljoen is bedekt met een grijsgroene folie. Hier presenteert Genzken een bijna militaristisch aandoende installatie van haar sculpturen, deels vrijstaand en deels gegroepeerd, tegenover elkaar of in wisselwerking met elkaar:

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

Supported by

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte
Partecipazioni nazionali

gemaskerde doodshoofden, geschroeiide, verzilverde, moorddadige, Chucky-achtige poppen die zich uitstrekken op campingstoeltjes, een verzameling reisbagage bestaande uit trolleys, koffers en boodschappentassen, voorzien van diverse reisbenodigdheden, en een Oscar voor de 'Beste film van het jaar 2007' die Isa Genzken hier aan zichzelf uitreikt. Boven dit alles zweven langzaam draaiende astronauten die zich, op een hoger niveau, afwenden van de bonte verzameling op de grond en die toch behoedzaam overzien.

De titel *Oil* [olie] staat als metafoor voor alle werken die Isa Genzken voor de Biennale heeft gecreëerd.

Trolleys, koffers, astronauten, objecten die beweging evoceren, verwijzen ook naar het niet alleen in Venetië overheersende (cultuur-)toerisme. Hoe gemakkelijk, mooi en verbazend het reizen ook kan zijn in het tijdperk van de globalisering, reizen staat ook steeds meer in het teken van milieuvernietiging.

Isa Genzken: *'Kunst en architectuur zouden fascistische tendensen moeten vermijden tegengaan. Ze zouden vrolijk en vriendschappelijk, onbevangen en intelligent contact moeten zoeken en samen verdergaan.'* (in: *Isa Genzken*, Phaidon Press, 2006, p. 141)

Statements

'Isa Genzken's kunst is voortgekomen uit de nieuwe avant-garde, uit het minimalisme. Maar daaruit is iets ontstaan dat tamelijk vreemd tegenover de eigen uitgangspunten staat. Ik denk dat ze daarmee haar relatie bepaalde met het modernisme in het algemeen.'

Alex Farquharson, directeur van het Centre for Contemporary Art, Nottingham

'Wat Isa Genzken bijdraagt – niet aan de wereld, maar aan de kunst – is dat ze kunst maakt waarmee de beschouwer de confrontatie aan moet gaan, waarvan hij de tegenspraken en tegenstellingen kan begrijpen en leert differentiëren. Dat is ook precies het kenmerkende van haar relatie met de stedenbouw. In haar kunst legt ze altijd verbanden met maatschappelijke, economische, politieke en actuele situaties.'

Kasper König, directeur van het Museum Ludwig, Keulen

'Isa Genzken's werk is doortrokken van een obsessieve aandacht voor de spanningen binnen het concept van schoonheid zelf. Misschien is het die obsessie die de verschillende fasen van haar oeuvre – dat door critici vaak uitgesproken heterogeen wordt genoemd – bijeenhoudt. Het ziet er zelfs naar uit dat de moed waarmee Genzken telkens weer onbetreden terrein opzoekt en haar gevoelsmatige aversie tegen het herkenbare in feite voortkomen uit deze obsessie.'

Juliane Rebentisch, filosofe, universiteit van Potsdam

'Zichzelf elke strategie ontzeggen is de meest gecompliceerde taak die Isa Genzken zichzelf stelt. Men moet zich van strategisch denken bevrijden om kunst te maken. Dit is een heel belangrijk aspect van haar werkwijze en volgens mij is het ook de reden waarom ze alsmaar beter wordt.'

Nicolaus Schafhausen, curator van het Duitse paviljoen op de Biennale van Venetië van 2007 en directeur van Witte de With, Center for Contemporary Art, Rotterdam.

Uitspraken gedaan tijdens de Isa Genzken Special in Witte de With, Center for Contemporary Art, Rotterdam, 24 maart 2007.

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

Supported by

DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte
Partecipazioni nazionali

Isa Genzken in gesprek met Nicolaus Schafhausen

Nicolaus Schafhausen, de curator van het Duitse paviljoen, heeft me Isa Genzken een zeer persoonlijk gesprek kunnen voeren over haar bijdrage aan de Biennale van Venetië. De kunstenaar leeft zeer teruggetrokken en geeft zelden interviews; in dit gesprek vertelt ze openhartig over haar werk, haar vriendschappen met andere kunstenaars en de uitdaging die ze is aangegaan met de inrichting van het Duitse paviljoen.

De catalogus *Oil*, met de volledige tekst van het interview, verschijnt op 11 juni 2007 bij DuMont Literatur und Kunst Verlag.

Ter gelegenheid van de voorbezichtiging bieden we u een fragment van het interview:

Nicolaus Schafhausen: Welke metafoer verbergt zich achter jouw spiegels?

Isa Genzken: Het is vaak een schok als je jezelf ziet. Meestal in elk geval. De toeschouwers die zichzelf in de spiegels bekijken, moeten ook het onprettige van zichzelf zien.

Schafhausen: Waarom dat? Kijk je niet graag naar jezelf in de spiegel?

Genzken: Jawel, als ik er goed uitzie. En spiegels zijn ook mooie dingen. Maar er zijn zoveel mensen die er raar uitzien. Het ongegeneerde, het gebrek aan terughoudendheid, dat vind ik wel een irritante eigenschap van mensen.

Schafhausen: Terughoudendheid is belangrijk, en niet alleen binnen de kunst.

Genzken: Absoluut. Grote kunst heeft ook altijd raakvlakken met terughoudendheid.

Schafhausen: De Amerikaanse schilders van na de oorlog, zoals Barnett Newman, zijn voor jou belangrijk. Waarom?

Genzken: Omdat deze kunstenaars over een soort duidelijkheid beschikken die onovertroffen is. Ook ten opzichte van de Europese kunst, afgezien van Mondriaan natuurlijk. De Amerikanen zijn eigenlijk weer op die plaats van start gegaan, waar het, na Mondriaan en zijn tijd-genoten, binnen de Europese kunst allemaal alleen maar steeds confuser werd. Rothko en Newman vond ik al op mijn twintigste belangrijk en ik vind ze vandaag de dag nog steeds indrukwekkend. Het is alleen gek dat ze allemaal zelfmoord hebben gepleegd. De Europese kunst werd vervolgens pas voor het eerst weer opengebroken door Blinky Palermo. Die heeft weer duidelijkheid geschapen.

Schafhausen: Palermo, heb je die ook gekend?

Genzken: Ja, ik heb een keer met hem gedanst. Gerry Schum en Benjamin Buchloh keken toe en waren ongelofelijk jaloers. Dat was een gekke vertoning. Het was een ontzettend mooie dans. Ik denk dan ook graag aan die dans terug...

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 WITTE OR WITTE
Center for Contemporary Art

Supported by
 ART

DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte
Partecipazioni nazionali

Schafhausen: Ook Bruce Nauman is voor jou belangrijk, nietwaar?

Genzken: Ja, ontzettend belangrijk. Het performatieve, het mooie van zijn werk, heeft ook iets met hemzelf van doen. Hij is heel authentiek. Ik was altijd onder de indruk van zijn stille persoonlijkheid; hij is een ontzettend rustig type. Een dergelijke rust en evenwichtigheid ken ik eigenlijk van geen enkele andere kunstenaar en die rust houdt bij hem ook absoluut onafhankelijkheid in.

Schafhausen: Kai Althoff is een goede vriend van je. Toch maken jullie heel verschillende soorten kunst.

Genzken: Ja, maar dat is niet van belang voor mij. Kai lijkt een beetje op mij. We hebben veel gemeen. Een van mijn werken bevat twee zuilen, de ene zuil heet 'Isa', de andere 'Kai'. Ik zei toen tegen hem: "We zijn een tweeling." Daar had hij niets op tegen. Kai zegt altijd tegen mij: "Alles wat jij maakt is goed" en ik zeg tegen hem: "Alles wat jij maakt is goed."

Schafhausen: En Wolfgang Tillmans?

Genzken: Wolfgang gaat altijd zijn eigen gang, net als ik. Maar we zijn al heel wat jaren bevriend. Hij maakt ongelofelijke dingen. Ik was bijvoorbeeld bij zijn laatste opening in Londen – soms ga ik ook naar openingen, al gebeurt dat niet vaak – en de hele straat stond vol mensen. Hoe hij het voor elkaar krijgt zo populair te zijn is ongelofelijk. Dat lukt mij niet. Naar mij komt vrijwel niemand.

Schafhausen: Dat is toch niet helemaal waar...?

Genzken: ...maar naar zijn werk komt iedereen kijken, daar breekt de hel los en dat vind ik enorm imponerend.

Schafhausen: Zou jij ook graag zo populair willen zijn?

Genzken: Niet echt. Maar misschien toch een beetje. Met het paviljoen word ik dat dan nu ook. Volgens mij komt het nu ook precies op het goede moment. Ik heb Wolfgang gevraagd een foto van mij te maken, zodat iedereen mij herkent die mij op straat ziet lopen. Maar er zijn belangrijker zaken ... Joseph Beuys was een absolute fanaat ... hij wilde absoluut populair worden. Absoluut. Zo ben ik niet. Ook al noemde hij mij altijd "Young Matisse" ... "Young Matisse, je kan voor mij ondertekenen" zei hij tegen mij; dat zei hij niet tegen iedereen, en daar was ik best trots op.

Schafhausen: Trouwens, iemand die ik naast Beuys al heel vroeg bewonderde was Eva Hesse. Ik zat toen nog op school. Vanwege die twee personen wilde ik eigenlijk ooit kunstenaar worden. Toen ik vervolgens twintig jaar geleden jou leerde kennen, moest ik in het begin altijd aan Eva Hesse denken. Heb ik je dat ooit al eens verteld? Je hebt haar niet gekend, of wel?

Genzken: Oh, dat is leuk. Nee, helaas heb ik haar niet gekend. Buchloh schreef in zijn eerste tekst over mij heel precies over het verband tussen mij en Eva Hesse. Bovendien was het ook een heel mooie vrouw. Helaas is ze veel te vroeg gestorven. Het potentiële risico van haar werken is voor mij nog altijd ongelofelijk; misschien ook vanwege het feit dat ze joods was. In de tijd dat zij in Amerika haar fantastische werk maakte, beschikte geen enkele andere kunstenaar over een

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 Witte de With
Center for Contemporary Art

Supported by
 ART

DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

la Biennale di Venezia

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte

Partecipazioni nazionali

dergelijk abstractievermogen.

Schafhausen: Ik ben zo blij.

Genzken: Ja, ik ben inmiddels ook een beetje blij.

Ik weet momenteel ook nog niet, hoe ik het anders of beter had kunnen doen. Ik denk altijd veel over dingen na, maar ik geloof dat het behoorlijk goed wordt.

Fragment uit:

Isa Genzken *Oil*

Nicolaus Schafhausen (red.)

met een gesprek tussen Isa Genzken en Nicolaus Schafhausen, plus teksten door Liam Gillick, Juliane Rebentisch, Vanessa Joan Müller en Willem de Rooij.

Ca. 220 bladzijden met ca. 120 afbeeldingen in kleur (paginagroot of dubbele bladzijde)

Formaat 32 x 24 cm (staand), gebonden met stofomslag.

Publicatie met dank aan DuMont Literatur und Kunst Verlag, Keulen.

De catalogus is de officiële publicatie ter begeleiding van de Duitse bijdrage aan de Biënnale van Venetië in 2007.

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslands-
beziehungen e.V.

Technically realised by
 WITTE DE WITH
Center for Contemporary Art

Supported by
 DUMONT
ART

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

la Biennale di Venezia

52. Esposizione Internazionale d'Arte

Partecipazioni nazionali

Biografie Isa Genzken

1948 geboren in Bad Oldesloe
vanaf 1996 woont en werkt in Berlijn

Opleiding

1969–71 Hogeschool voor Beeldende Kunsten, Hamburg
1971–73 Hogeschool voor de Kunsten, Berlijn
1973–75 Studie kunstgeschiedenis en filosofie aan de universiteit van Keulen
1973–77 Staatskunstacademie Düsseldorf

Onderscheidingen

1977 Reisstipendium van de Kunstacademie Düsseldorf in de VS
1978–80 Karl-Schmidt-Rottluff-Stipendium
1980 Kunstprijs Berlijn
2002 Wolfgang-Hahn-Prijs, Museum Ludwig, Keulen
2004 Internationale kunstprijs van de Cultuurstichting van de SSK München, München 2004

Solo-exposities (selectie)

1978 Kabinett für aktuelle Kunst, Bremerhaven
1979 Museum Haus Lange, Krefeld
1981 *Skulpturen, Zeichnungen, Fotografien*, Karl Schmidt-Rottluff-Stipendium, Institut Mathildenhöhe, Darmstadt

1982 Kölnischer Kunstverein, Keulen
1988 Rheinisches Landesmuseum, Bonn
1989 Kunstmuseum Winterthur
Museum Boymans van Beuningen, Rotterdam
1992 *Jeder braucht mindestens ein Fenster*, Renaissance Society, Chicago, Portikus, Frankfurt
1993 *Jeder braucht mindestens ein Fenster*, Palais des Beaux Arts, Brussel, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München
1994 Galerie Stadtpark, Krems
1996 *MetLife*, Generali Foundation, Wenen
1998 INIT-Kunsthalle, Berlijn
1999 *Liebe als Wesen*, Fries Museum, Leeuwarden
2000 *Urlaub*, Frankfurter Kunstverein, Frankfurt
Sie sind mein Glück, Kunstverein Braunschweig, Brunswijk
Fuck the Bauhaus / New buildings for New York, AC Project Room, New York

2001 *Science Fiction / Hier und jetzt zufrieden sein*, AC-Saal (met Wolfgang Tillmans), Museum Ludwig, Keulen
2002 Museum Abteiberg, Mönchengladbach
2003 Kunsthalle Zürich
2004 Internationale kunstprijs van de Cultuurstichting van de SSK München, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München

2006 *Sport*, Camden Arts Centre, Londen
See History 2006. Schätze bilden, Kunsthalle Kiel
Galerie im Taxispalais, Innsbruck

Commissioned by

Auswärtiges Amt

In cooperation with

Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

WITTE DE WITH
Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners

DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor

Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

2007 Secession, Wenen
Oil, Duits paviljoen, Biennale di Venezia, 2007
Isa Genzken – *Wir sind hier in Dresden*. Staatliche Kunstsammlungen Dresden

Groepsexposities (selectie)

1979 *Schlaglichter*, Rheinisches Landesmuseum Bonn
1981 *Art Allemagne Aujourd'hui*, Musée d'art moderne de la ville de Paris
Westkunst, Zeitgenössische Kunst seit 1939: Heute, Messehallen Keulen
1982 *documenta 7*, Kassel
Aperto 82, 40. Biennale di Venezia, Venetië
1983 *Sammlung Olbricht, Neuerwerbungen 1981–83*, Kunstmuseum Düsseldorf
Stedelijk Van Abbemuseum, Eindhoven
1984 *Die Stipendiaten der Karl-Schmidt-Rottluff-Förderungsstiftung. Arbeiten auf Papier, Skulpturen*, Brücke-Museum, Berlijn
Ein anderes Klima, Kunsthalle Düsseldorf
1985 *Kunst mit Eigen-Sinn*, Museum des 20. Jahrhunderts, Wenen
Trigon 85: Synonyme für Skulptur, Künstlerhaus und Neue Galerie, Graz
1986 *Bodenskulptur*, Kunsthalle Bremen
1987 *Mathematik in der Kunst der letzten dreiig Jahre. Von der magischen Zahl über das endlose Band zum Computerprogramm*, Wilhelm Hack Museum, Ludwigshafen
Juxtapositions: Recent Sculpture from England and Germany, P.S.1, New York
Skulptur Projekte Münster '87, Münster
1988 *The 7th Biennale of Sydney*, Art Gallery of New South Wales, Sydney
Beelden in de stad / Sculpture in the city, Rotterdam
Made in Cologne, DuMont-Halle, Keulen
1989 *Sei Artisti Tedesci*, Castello di Rivara
Einleuchten, Deichtorhallen Hamburg
Zeitzeichen, Museum der bildenden Künste, Leipzig, Wilhelm-Lehmbruck-Museum der Stadt Duisburg
1990 *Le choix des femmes*, Le Consortium, Dijon
Künstlerinnen des 20. Jahrhunderts, Museum Wiesbaden
1991 *El Sueno De Egipto*, El Centro Cultural / Arte Contemporaneo, Polanco, Mexico
Espacio Mental, IVAM Valencia
Proiezioni, Castello di Rivara
Crossroads (Installation: Two Lines), The Art Gallery of New York University, Toronto
1992 *documenta 9*, Kassel
Dialog im Bodemuseum, Bodemuseum, Berlijn
Galerie Zacheta, Goethe-Institut, Warschau
1993 *ŷuvres allemandes*, Espace FRAC, Dijon
Antwerpen '93, Middelheim Park, Antwerpen
Viaggio verso Citera/Voyage to Cythera, Palazzo Vendramin-Calergi, 45. Biennale di Venezia, Venetië
1995 *Ernste Spiele*, Haus der Kunst, München

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 WITTE DE WISCH
Center for Contemporary Art

Supported by
 ART

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

- 1997 *Leiblicher Logos*, Staatsgalerie Stuttgart, Altes Museum, Berlin, Nationalmuseum für Moderne Kunst, Oslo, Kunstmuseum Göteborg, Castello di Rivoli, Torino, Ludwig Múzeum, Boedapest
Skulptur Projekte Münster '97, Münster
- 1998 *Light Catchers*, Usdan Gallery, Bennington College, Bennington
Fast Forward, Kunstverein Hamburg
mai 98, Josef-Haubrich Kunsthalle, Keulen
- 1999 *Zoom*, Museum Abteiberg, Mönchengladbach
Das XX. Jahrhundert. Ein Jahrhundert Kunst in Deutschland, Neue Nationalgalerie, Berlin
Rotation: Gift und Gute Form, Museum Voor Moderne Kunst, Arnhem
Die Schule von Athen. Deutsche Kunst heute, Hellenic Art Galleries Association, Athene
Das Gedächtnis öffnet seine Tore, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München
Eingeladen / Uitgenodigd, Almeers Centrum Hedendaagse Kunst, De Paviljoens, Almere
KölnSkulptur 2, Skulpturenpark, Keulen
- 2000 *Deutsche Kunst in Moskau*, Central House of Artist, Expo Park, Moskou
- 2001 *7. Istanbul Biennale*, Istanbul
Zero Gravity, Kunstverein für die Rheinlande und Westfalen, Düsseldorf
Playing amongst the Ruins, Royal College of Art Galleries, London
Vom Eindruck zum Ausdruck, Deichtorhallen Hamburg
- 2002 *documenta 11*, Kassel
My head is on fire but my heart is full of love, Charlottenborg Exhibition Hall, Kopenhagen
Artists Imagine Architecture, ICA Galleries, Boston
No Return, Positionen aus der Sammlung Haubrok, Museum Abteiberg, Mönchengladbach
- 2003 *Soziale Fassaden u.a. – Farbe und Oberfläche in der Gegenwartskunst*, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München
actionbutton, Nationalgalerie Hamburger Bahnhof, Museum für Gegenwart, Berlin
50. Biennale di Venezia, Venetië
Contemporary German Art: Recent Acquisitions, Washington University, St. Louis
SEE history 2003, Kunsthalle zu Kiel
Durchgehend geöffnet, Skulpturensommer in Baden-Baden, Landschaftspark Lichtentaler Allee, Baden-Baden
Adorno. Die Möglichkeit des Unmöglichen, Frankfurter Kunstverein, Frankfurt
- 2004 *Cremers Haufen*, Westfälisches Landesmuseum für Kunst und Kulturgeschichte Münster
Braunschweig Parcours 2004, Brunswijk
Atomkrieg, Kunsthaus Dresden
54th Carnegie International, Carnegie Museum of Art, Pittsburgh
Porträt ohne Antlitz. Abstrakte Strategien in der Bildniskunst, Kunsthalle zu Kiel
Skulptur. Prekärer Realismus zwischen Melancholie und Komik, Kunsthalle Wien, Wenen
Friedrich Christian Flick Collection, Hamburger Bahnhof, Berlin

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 Witte de With
Center for Contemporary Art

Supported by
 ART

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

52. Esposizione
Internazionale
d'Arte

Partecipazioni nazionali

- 2005 *Kunst in Schokolade*, Museum Ludwig/Imhoff-Stollwerck-Museum, Keulen
Occupying Space, Sammlung Generali Foundation, Haus der Kunst, München
- 2006 *Istanbul – Eindhoven*, Van Abbemuseum, Eindhoven
Strange I've Seen That Face Before, Museum Abteiberg, Mönchengladbach
Ballerina in a Whirlpool, Kunsthalle Baden-Baden
Street behind the cliché, Witte de With, Rotterdam
The Uncertainty of Objects and Ideas, Smithsonian, Hirschhorn Museum and Sculpture Garden, Washington DC
The Studio, Dublin City Gallery, Dublin
- 2007 *Reality Bites*, Mildred Lane Kemper Art Museum, St. Louis
WACK! Art and the Feminist Revolution, The Geffen Contemporary at MOCA, Los Angeles
there is never a stop and never a finish, Hamburger Bahnhof, Museum für Gegenwart, Berlin

Filmografie

- 'Zwei Frauen im Gefecht', 1974, 16 mm, s/w, zonder geluid, 8 min.
'Chicago Drive', 1992, 16 mm, kleur, geluid, 25 min.
'Meine Großeltern im Bayerischen Wald', 1992, video, kleur, geluid, 53 min.
'Empire/Vampire. Who Kills Death', 2003, DVD, kleur, zonder geluid, 40 min.

Publicaties (selectie)

- Isa Genzken: Skulpturen, Zeichnungen, Fotografien / Horst Schuler: Bilder*, cat. *, Haus Lange Krefeld, Krefeld 1979
Karl Schmidt-Rottluff-Stipendium. Isa Genzken, Skulpturen, Zeichnungen, Photographien, cat., Institut Mathildenhöhe, Darmstadt 1981
Isa Genzken, cat., Rheinisches Landesmuseum Bonn, Kunstmuseum Winterthur, Museum Boymans van Beuningen, Rotterdam, München 1988
Isa Genzken, cat., Museum Boymans van Beuningen, Rotterdam, Keulen 1989
Isa Genzken. Jeder braucht mindestens ein Fenster, cat., The Renaissance Society Gallery at the University of Chicago, Portikus, Frankfurt am Main, Palais des Beaux-Arts, Brussel, Städtische Galerie im Lenbachhaus, München, Keulen 1992
Isa Genzken. Skizzen für einen Spielfilm, cat., Kunsthalle Bremen, Bremen 1993
Isa Genzken. MetLife, cat., Generali Foundation, Wenen 1996
Isa Genzken. Urlaub, cat., Frankfurter Kunstverein, Frankfurt am Main, New York 2000
Isa Genzken. Sie sind mein Glück, cat., Kunstverein Braunschweig, Ostfildern-Ruit 2000
AC: Isa Genzken / Wolfgang Tillmans, cat., 'Science Fiction / Hier und jetzt zufrieden sein', Museum Ludwig, Keulen 2001
Isa Genzken. Wolfgang-Hahn-Preis 2002, cat. (Wolfgang-Hahn-Preis), Museum Ludwig, Keulen 2002
Isa Genzken. Der Spiegel, 2003
Isa Genzken, cat., Museum Abteiberg, Mönchengladbach 2002; Kunsthalle Zürich, Zürich 2003, Keulen 2003
Isa Genzken, cat., Secession, Wenen, Galerie im Taxispalais, Innsbruck, Keulen 2006
Isa Genzken – I Love New York – Crazy City, Artist Book, Facsimile, Zürich 2006

* cat. = catalogus

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

WITTE DE WITH
Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

Biografie Nicolaus Schafhausen

Nicolaus Schafhausen is sinds januari 2006 directeur van Witte de With, Center for Contemporary Art in Rotterdam. Hij werd in juni 2005 voor twee jaar benoemd als oprichtend directeur van de European Kunsthalle in Keulen, een project dat de mogelijke modellen voor hedendaagse kunstinstellingen onderzoekt. Hij is curator van het Duitse paviljoen op de 52ste Biënnale van Venetië in 2007.

Nicolaus Schafhausen werd in 1965 geboren in Düsseldorf, studeerde kunstgeschiedenis aan de Technische Universität Berlin en de Ludwig Maximilian-Universität in München. Hoewel hij aanvankelijk kunstenaar wilde worden, richtte hij in 1991, toen hij met een beurs werkte in het Künstlerhaus Bethanien in Berlijn, samen met kunstenaar Markus Schneider de galerie Lukas & Hoffmann op. Hij gaf leiding aan de galerie tot 1994, eerst in Berlijn en later in Keulen. In die drie jaar realiseerde hij onder meer de eerste exposities van kunstenaars die inmiddels internationale faam hebben opgebouwd, zoals Kai Althoff, Olafur Eliasson, Carsten Höller en Antje Majewski. In dezelfde periode startte hij ook met zijn werkzaamheden als freelance curator. Hij was van 1995 tot 1998 artistiek directeur van Künstlerhaus Stuttgart. Daar lanceerde hij de Umbauraum [ombouwruimte], dat in de jaren negentig de toon zette voor vergelijkbare kunstinstellingen. Hij nam het initiatief tot het symposium 'Art and Art Communication in Central and Eastern Europe' dat in 1997 in samenwerking met het Institut für Auslandsbeziehungen (ifa) in Stuttgart werd georganiseerd, en dat nieuwe normen stelde voor de kritische evaluatie van kunst in die regio's. In opdracht van de Stiftung Weimarer Klassik und Kunstsammlungen stelde hij in 1996 samen met Klaus Biesenbach de tentoonstelling 'nach Weimar' samen, de eerste institutionele internationale groepstentoonstelling van hedendaagse kunst in Oost-Duitsland na de Duitse hereniging. In 1996 was hij als adviseur betrokken bij documenta X.

In 1999 werd Schafhausen benoemd tot directeur van de Frankfurter Kunstverein waaraan hij verbonden zou blijven tot december 2005 als artistiek en zakelijk directeur. Onder zijn leiding maakte de Frankfurter Kunstverein een proces van nationale en internationale herpositionering door. Programmatische hoogtepunten in deze periode waren de thema-exposities rond actuele maatschappelijke kwesties zoals 'het lokale' ('To the people of the city of the Euro'), migratie ('You have to really learn a lot to function here') en de trilogie over het bijna onpeilbare verschijnsel van de globalisering ('Neue Welt', 'New Heimat' en 'Non-Places'). Exposities als de overzichtstentoonstelling 'deutschemalereizweitausenddrei' richtten zich op de smaak van het grote publiek, terwijl Schafhausen met 'The Possibility of the Impossible', ter gelegenheid van het honderdste geboortejaar van Theodor W. Adorno, juist discussie wilde uitlokken.

Nicolaus Schafhausen is lid van diverse jury's en adviesorganen in de private en openbare sfeer. Hij is adviseur van de DekaBank kunstcollecties en bestuurslid van de Ursula Blickle Stiftung (sinds 2002), was adviseur van het Frac (Fonds régional d'art contemporain) Nord-Pas de Calais in Duinkerken (1999 – 2005) en van het Lufthansa Aviation Center (2004 – 2007). Schafhausen is lid van de jury van de periodieke Prix de la Jeune Peinture in Brussel en de Hermes Korea Missulsang Award in Seoel, Korea. In 2003 werd Nicolaus Schafhausen onderscheiden met de Cultuurprijs van de staat Hessen.

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 ifa Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

Supported by

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

Achtergrondinformatie

Het Duitse paviljoen van 1948 tot heden

Het Duitse paviljoen op het tentoonstellingsterrein in Venetië ligt in een kunstig aangelegd park, de Giardini Biennale, in de directe nabijheid van de paviljoens van Frankrijk, Groot-Brittannië, Japan en Canada. Het gebouw in neoclassicistische stijl werd in 1909 oorspronkelijk als 'Beiers paviljoen' opgericht en is in de loop der jaren tot 1956 vele malen verbouwd. Plannen voor nieuwbouw kwamen herhaaldelijk niet van de grond en uiteindelijk werd besloten het bestaande gebouw te behouden.

Duitsland neemt sinds de instelling van de Biennale van Venetië in 1895 vrijwel zonder onderbreking deel aan de tentoonstellingen. Tussen 1948 en 1962 stond de Duitse deelname in het teken van retrospectieve presentaties, waarin het klassieke modernisme overheerste. Eberhard Hanfstaengl, de curator van de eerste zes tentoonstellingen en toenmalig directeur van de Staatsgemäldesammlung in München, knoopte daarmee aan bij de kunst die in de jaren voor de Tweede Wereldoorlog werd getoond. Duitsland droeg met dit teruggrijpen op de traditie internationaal het verlangen uit naar een nieuw begin en naar 'Wiedergutmachung'.

Voor de eerste Biennale na de Tweede Wereldoorlog, die van 1948, wordt Duitsland niet uitgenodigd; het neemt alleen met een niet-officiële bijdrage deel. In 1950 wordt met de kunstenaarsgroep de 'Blaue Reiter' en in 1952 met de 'Brücke' de kunst van het expressionisme centraal gesteld in de expositie, en in 1954 toont Eberhard Hanfstaengl Oskar Schlemmer en Paul Klee onder de noemer 'surrealisme'. In 1956 komt het Duitse paviljoen met een retrospectief van Emil Nolde en in 1958 presenteert Hanfstaengl een retrospectief van Wassily Kandinsky en diens weg naar de abstractie. Daarbij wordt in 1954 en 1956 ook werk van vier reeds overleden kunstenaars in het paviljoen gepresenteerd.

In 1960 komt de leiding over de Duitse bijdrage in handen van Konrad Röthel, toenmalig directeur van de Städtische Galerie in het Lenbachhaus München. Röthel presenteert de kunstenaar Karl Schmidt-Rottluff voor het eerst als individu, onafhankelijk van een kunstenaarsgroep. Volgens hetzelfde concept staat in 1962 het grafische werk van Erich Heckel centraal in de presentatie.

Eduard Trier gaat er in 1964 en 1966 toe over in het Duitse paviljoen ook actuele kunst te exposeren. Onder zijn leiding vindt een vernieuwing van het tentoonstellingsconcept plaats.

Alfred Hentzen grijpt in 1968 weer terug op een traditioneel kunsthistorisch concept, een keuze die in deze tijd van studentenprotest negatieve reacties oproept.

In 1970 wordt, onder leiding van Dieter Honisch, voor het eerst het terrein buiten het paviljoen bij de presentatie betrokken en in 1972 stelt Honisch het paviljoen voor het eerst ter beschikking aan één kunstenaar: Gerhard Richter.

In 1974 vindt de Biennale geen doorgang wegens organisatorische problemen.

Voor het Duitse paviljoen van 1976 nodigt Klaus Gallwitz, toenmalig directeur van het Frankfurter Städel, Joseph Beuys, Jochen Gerz en Reiner Ruthenbeck uit. In 1978 organiseert hij met Ulrich Rückriem en Dieter Krieg een Duitse bijdrage gewijd aan de samenhang tussen kunst en natuur. De laatste presentatie van Gallwitz, in 1980, omvat werk van Georg Baselitz en Anselm Kiefer, die fascistisch gedachtengoed wordt verweten, en leidt tot een politiek schandaal.

Na deze 'politieke' presentatie nodigt Johannes Cladders, toenmalig directeur van het Museum Abteiberg in Mönchengladbach, in 1982 de kunstenaars Wolfgang Laib, Gotthard Graubner en Hanne Darboven uit, met als gevolg een 'comtemplatieve'

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 WITte ON WITte

Center for Contemporary Art

Supported by

DUMONT

Media partners
DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

bijdrage, met schilderijen opgebouwd uit kleurvlakken, conceptuele kunst en de esthetische natuurbeleving van de jaren tachtig.

Sinds 1948 werd in het Duits paviljoen uitsluitend werk van West-Duitse kunstenaars gepresenteerd. In 1984 maakt Cladders de opsplitsing van Duitsland tot thema en nodigt A.R. Penck uit de Duitse bijdrage vorm te geven.

Met Sigmar Polke in 1986 en Felix Droese in 1988 presenteert Dierk Stemmler weer kunstenaars die individueel positie kiezen, zoals Dieter Honisch dit in 1972 ook had gedaan.

In 1990 exposeren onder het curatorschap van Klaus Bußmann in het Duitse paviljoen het fotografenpaar Bernd en Hilla Becher, evenals Reinhard Mucha met zijn werk 'Deutschlandgerät', dat tegenwoordig wordt tentoongesteld door de K21 Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen.

In 1993 – na een jaar vertraging – tonen Hans Haacke en Nam June Paik hun werk in Venetië.

Curator in 1995 is Jean-Christophe Ammann, met werk van Katharina Fritsch, Martin Honert en Thomas Ruff.

Gudrun Inboden organiseert in 1997 en 1999 als eerste vrouwelijke curator de Duitse bijdrage aan de Biënnale. Haar keuze valt in 1997 op Katharina Sieverding en Gerhard Merz, en in 1999 op Rosemarie Trockel.

Udo Kittelmann nodigt in 2001 Gregor Schneider uit met zijn 'Totes Haus ur'. Voor dit werk ontvangt Duitsland de 'Gouden Leeuw' voor het beste nationale paviljoen.

Voor 2003 en 2005 wordt Julian Heynen, artistiek leider van de K21 Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, benoemd tot curator van het Duitse paviljoen. In 2003 presenteert hij foto's van Candida Höfer en werk van Martin Kippenberger. In 2005 volgen de kunstenaars Thomas Scheibitz en Tino Sehgal. Nicolaus Schafhausen, directeur van het Witte de With, Center for Contemporary Art in Rotterdam, nodigt in 2007 Isa Genzken uit.

[Bron: *Biennale Venedig. Der deutsche Beitrag 1895-1995*, Tekst Peter Joch / Annette Lagler. Institut für Auslandsbeziehungen, Stuttgart, Ostfildern 1995]

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by

Supported by

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Duitse kunstenaars op de Biënnale van Venetië, 1948-2007

- 1948 Willi Baumeister, Carl Casper, Maria Casper-Filser, Oskar Coester, Otto Dix, Heinrich Ehmsen, Edgar Ende, Ernst Fritsch, Ernst Geitlinger, Werner Gilles, Ludwig Grossmann, Adolf Hartmann, Erich Heckel, Karl Hofer, Max Kaus, Hans Kuhn, Rolf Müller-Landau, Ernst Wilhelm Nay, Thomas Niederreuther, Richard Ott, Max Pechstein, Rudolf Schlichter, Karl Schmidt-Rottluff, Ernst Schumacher, Richard Spaeth, Paul Strecker, Heinz Trökes, Mac Zimmermann
- 1950 Ernst Barlach, Max Beckmann, Gerhard Fietz, Werner Gilles, Karl Hofer, Alexej von Jawlensky, Wassily Kandinsky, Paul Klee, Alfred Kubin, August Macke, Franz Marc, Georg Meistermann, Gabriele Münter, Ernst Wilhelm Nay, Emil Nolde, Max Pfeiffer-Watenphul, Karl Schmidt-Rottluff, Fritz Winter
- 1952 Willi Baumeister, Xaver Fuhr, Erich Heckel, Ernst Ludwig Kirchner, Gerhard Marcks, Otto Müller, Emil Nolde, Max Pechstein, Karl Schmidt-Rottluff, Max Unold, Theodor Werner
- 1954 Heinz Battke, Leo Cremer, Edgar Ende, Paul Klee, Karl Kunz, Oskar Schlemmer, Rudolf Schlichter, Hans Uhlmann, Mac Zimmermann

Main sponsor
 Deutsche Bank

52. Esposizione Internazionale d'Arte
Partecipazioni nazionali

- 1956 Hans Hartung, Bernhard Heiliger, Ernst Wilhelm Nay, Emil Nolde, Toni Stadler, Fritz Winter
- 1958 Julius Bissier, Rolf Cavael, Werner Gilles, Otto Herbert Hajek, Wassily Kandinsky, Heinrich Kirchner, Fritz Koenig, Hans Mettel, Karl Otto, Otto Pankok, Hans Platschek, E. Andreas Rauch, Karl Schmidt-Rottluff, Johanna Schütz-Wolff, Emil Schumacher, K.R.H. Sonderborg, Fred Thieler, Heinz Trökes, Wilhelm Wessel, Hans Wimmer
- 1960 Willi Baumeister, Julius Bissier, Emil Cimiotti, Karl Schmidt-Rottluff, Rupert Stöckl, Werner Schreib, Ernst Weiers
- 1962 Werner Gilles, Hap Grieshaber, Erich Heckel, Alfred Lörcher, Brigitte Meier-Denninghoff, Emil Schumacher
- 1964 Joseph Fassbender, Norbert Kricke
- 1966 Horst Antes, Günter Haese, Günter Ferdinand Ris
- 1968 Horst Janssen, Richard Oelze, Gustav Seitz
- 1970 Kaspar-Thomas Lenk, Georg Karl Pfahler, Heinz Mack, Günther Uecker
- 1972 Gerhard Richter
- 1976 Joseph Beuys, Jochen Gerz, Reiner Ruthenbeck
- 1978 Dieter Krieg, Ulrich Rückriem
- 1980 Georg Baselitz, Anselm Kiefer
- 1982 Hanne Darboven, Gerhard Graubner, Wolfgang Laib
- 1984 Lothar Baumgarten, A.R. Penck
- 1986 Sigmar Polke
- 1988 Felix Droese
- 1990 Bernd en Hilla Becher, Reinhard Mucha
- 1993 Hans Haacke, Nam June Paik
- 1995 Katharina Fritsch, Martin Honert, Thomas Ruff
- 1997 Gerhard Merz, Katharina Sieverding
- 1999 Rosemarie Trockel
- 2001 Gregor Schneider
- 2003 Candida Höfer, Martin Kippenberger
- 2005 Thomas Scheibitz, Tino Sehgal
- 2007 Isa Genzken

Commissioned by
 Auswärtiges Amt

In cooperation with
 Institut für Auslandsbeziehungen e.V.

Technically realised by
 WITte de WIT
Center for Contemporary Art

Supported by
 ART
DUMONT

Media partners
 DW-TV
DEUTSCHE WELLE

VOGUE

Main sponsor
 Deutsche Bank

Wednesday, 23rd April 2007

German pavilion at the 52nd International Art Exhibition in Venice

The Federal Foreign Office will once again commission the German pavilion at the 52nd International Art Exhibition in Venice. From 10 June to 21 November 2007 the pavilion will show works by the famous artist Isa Genzken, who has been producing works of art in many different forms for more than 30 years, including sculptures and installations as well as photos, collages and films.

Federal Foreign Minister Steinmeier has appointed Nicolaus Schafhausen, Director of the Witte de With Centre for Contemporary Art in Rotterdam, to act as curator of the German contribution.

The International Exhibition, "la Biennale di Venezia", which takes place every two years, is the most important forum for contemporary art in the world. The Federal Republic of Germany traditionally has been represented at the Exhibition by a German pavilion which is commissioned and substantially co-funded by the Federal Foreign Office. In this way, the Foreign Office helps foster a lively arts scene in Germany and promotes international exchange. The German pavilion is realized in collaboration with the Institute for Foreign Relations. Deutsche Bank, the main sponsor, and Axa Insurance also support the German contribution. Deutsche Welle TV, as a media partner, will continue the cooperation it began in 2005, while Vogue magazine will represent the print media.

German Culture on the Internet

The Department for Culture and Education at the German Federal Foreign Office is online (www.auswaertiges-amt.de/www/de/aussenpolitik/kulturpolitik/index_html). An overview over all the major players of German cultural diplomacy can also be found on the internet (www.deutsche-kultur-international.de). The following list covers the websites of the most important institutions that play a part in German cultural diplomacy.

Agencies of German International Cultural and Education Policy	German Public Diplomacy
www.goethe.de (Goethe-Institute) www.daad.de (German Academic Exchange Service) www.humboldt-foundation.de (Humboldt-Foundation) www.ifa.de (Institute for International Relations) www.unesco.de (UNESCO-Commission)	www.kulturportal-deutschland.de (Information on German culture) www.deutschland.de (General information on Germany) www.bundesregierung.de (German Federal Government)
German Schools Abroad	International Youth Exchange
www.auslandsschulwesen.de (Central Agency for Schools Abroad) www.kmk.org (Conference of the Ministers of Culture) www.kmk.org/pad/home.htm (Pedagogic Exchange Service) www.gei.de (Georg-Eckert-Institute)	www.ijab.de www.dpjw.org www.tandem-org.de www.deutsch-israelisches-jugendforum.de www.jugendserver.de/international/index.htm www.jugendsh.de www.juma.de
German International Media	International Academic Exchange
www.dw-world.de (DW-World)	www.campus-germany.de www.gate-germany.de www.research-in-germany.de www.studying-in-germany.de www.fulbright.de www.dainst.org (German Archeologic Institute)
German Language	Sports
www.deutsche-kultur-international.de/s/dsindex.htm na-bibb.de/ejs/index.htm www.testdaf.de (Test of German as a foreign language)	www.nok.de (National olympic committee) www.dfb.de (German Football Association)
Political Foundations	Multilateral Cultural Cooperation
www.boell.de (Heinrich-Böll-Foundation) www.fes.de (Friedrich-Ebert-Foundation) www.fnst.org (Freidrich-Naumann-Foundation) www.hss.de (Hanns-Seidel-Foundation) www.kas.de (Konrad-Adenauer-Foundation) www.rosaluxemburgstiftung.de (Rosa-Luxemburg-Foundation)	http://europa.eu.int/pol/cult/index_de.htm http://europa.eu.int/comm/culture/ www.ccp-deutschland.de www.europa-foerdert-kultur.info www.unesco.org www.coe.int/culture/ www.culturalpolicies.net

ifa – connecting cultures

For ninety years, the Institut für Auslandsbeziehungen (Institute for Foreign Cultural Relations, ifa) has worked internationally to promote **artistic exchange** and the **dialogue between civil societies** and to **provide information on foreign cultural policy**. It is the oldest mediating organization for German foreign cultural policy. As an integral part of foreign policy, foreign cultural and educational policy is an investment in Germany's future that helps secure peace, promote democracy, and ensure human rights and cooperation. Over the years, ifa has established important networks that encourage international and interpersonal understanding. As an independent mediating organization, ifa observes the guidelines of foreign cultural policy, builds pluralism and pursues independent cultural work abroad.

As the leading German institution involved in international **artistic exchanges**, ifa not only develops and organizes exhibitions of German art throughout the world, but also stimulates intercultural discussion and art discourse. Further, it funds exhibition projects and awards scholarships. The institute's galleries in Stuttgart and Berlin present art, architecture and design from Africa, Asia, Latin America and Eastern Europe.

The exhibitions are designed in collaboration with curators and explore highly diverse topics. At venues around the world, monographic and thematic exhibitions present twentieth- and twenty-first century visual art, photography, film, architecture and design from Germany. The artists—ranging from Georg Baselitz and Max Ernst to Rosemarie Trockel—represent diverse genres, styles and generations. The intercultural dialogue is also supported by workshops, by the curators and artists accompanying the exhibition, and by the intense work that ifa puts into the exhibitions' supplementary programs.

Since 1971, ifa has been responsible for coordinating the German contribution to biennales in Venice, São Paulo, Sydney and other cities. Since 2003 it has had responsibility for the overall budget. Through its funding programs, it helps artists living in Germany participate in biennales across the world.

ifa brings together people from different cultures through exchange programs and international conferences. By initiating and promoting international understanding, civil conflict resolution and the **dialogue between civil societies**, it acts as a partner and service provider in the sphere of foreign policy. In this capacity, ifa initiates, conceptualizes and implements international forums and media programs and helps resolve civil conflicts.

As the source of **information on foreign cultural policy**, ifa provides important impetus and supports national and international transparency. As a think tank for foreign cultural policy, it offers political consulting based on independent studies, conferences and expert articles. The specialized library in Stuttgart, the magazine *Kulturaustausch: Zeitschrift für internationale Perspektiven*, and ifa's Internet site are the most important forums in Germany for gathering information on foreign cultural policy.

The Institut für Auslandsbeziehungen e. V. (ifa) is supported by the German Foreign Office, the federal state of Baden-Württemberg and its capital, Stuttgart.

Additional Information:

Institut für Auslandsbeziehungen e. V. (ifa), Dr. Ursula Zeller, Head of the Art Department,
Charlottenplatz 17, 70173 Stuttgart,
Fon +49 / 711 / 2225-118, Fax +49 / 711 / 2225-194
E-Mail: zeller@ifa.de
www.ifa.de

De Deutsche Bank is in 2007 hoofdsponsor van het Duitse paviljoen op de 52ste Biënnale van Venetië

FRANKFURT AM MAIN / VENETIË, juni 2007 – Op de 52ste kunstbiënnale van Venetië (10 juni – 21 november 2007) zal de Deutsche Bank dit jaar voor het eerst als hoofdsponsor het Duitse paviljoen ondersteunen. Isa Genzken, die in Venetië verantwoordelijk is voor de Duitse bijdrage, is al sinds het begin van de jaren negentig met een groot aantal werken vertegenwoordigd in de kunstcollectie van de Deutsche Bank.

Tessen von Heydebreck, bestuursvoorzitter van de Deutsche Bank Stiftung: 'Het Duitse paviljoen op de Biënnale van Venetië is voor de hedendaagse kunst van ons land niet alleen het belangrijkste, maar waarschijnlijk ook het meest omstreden podium. Het weerspiegelt niet alleen richtinggevende artistieke posities, maar ook de uiteenlopende wijzen waarop tegen nationale cultuur en geschiedenis wordt aangekeken. In 2007 treedt de Deutsche Bank voor het eerst op als hoofdsponsor van het paviljoen. Het verheugt ons dat Duitsland juist dit jaar wordt vertegenwoordigd door een compromisloos en buitengewoon begaafd kunstenaar als Isa Genzken. Dit strookt bovendien met onze ambitie om op actief betrokken wijze hedendaagse kunst te ondersteunen.'

Al vanaf het begin van de jaren negentig heeft de Deutsche Bank werken op papier en fotoseries van Genzken in haar kunstcollectie opgenomen en ze is deze door de jaren heen steeds blijven aanvullen. Sindsdien kruiste haar pad herhaaldelijk het kunstprogramma van de Deutsche Bank. Zo ontwikkelde ze voor de kunstreeks 'Moment', een programma van Deutsche Bank Art om hedendaagse kunstwerken in de openbare ruimte te presenteren, het projectvoorstel 'Weltempfänger' [Wereldontvanger]. In 2007 neemt Isa Genzken al voor de derde keer deel aan 'skulptur projekte münster'. Ook de verwezenlijking van dit werk wordt financieel ondersteund door de Deutsche Bank.

'Ik heb er al vaak over nagedacht hoe het zou zijn om het Duitse paviljoen te mogen bespelen. Vermoedelijk is dit het beste moment om het ook werkelijk te doen. En ik ben blij dat ik het samen met Nicolaus Schafhausen mag doen,' verklaarde Isa Genzken, voor wie met het verzorgen van de Duitse bijdrage aan de Biënnale een lang gekoesterde droom in vervulling is gegaan.

Nicolaus Schafhausen, directeur van het Rotterdamse centrum voor hedendaagse kunst Witte de With, die als curator van het Duitse paviljoen Julian Heynen is opgevolgd, motiveert zijn keuze voor Isa Genzken door te wijzen op haar 'onaangepaste' persoonlijkheid, iemand voor wie 'de inhoud belangrijk is': 'Ik kan niet veel anderen bedenken die tijd en werkelijkheid zo subtiel en maatschappijkritisch becommentariëren als deze kunstenaar.' Dat zijn keuze niet op een vertegenwoordiger van de jongste

generatie viel maar op de in 1948 geboren beeldhouwster, die al in 1992 en 2002 op de documenta in Kassel en ook meermaals in groepstentoonstellingen op de Biënnale van Venetië vertegenwoordigd was, is ook duidelijk als signaal bedoeld.

Al meer dan vijftig jaar speelt de Deutsche Bank met haar betrokkenheid bij de hedendaagse kunst een voortrekkersrol. Het programma omvat een kunstverzameling die met meer dan vijftigduizend werken de grootste bedrijfscollectie ter wereld is, een grote tentoonstellingshal in Berlijn (het 'Deutsche Guggenheim') en een zeer verscheiden tentoonstellings-, bemiddelings- en stimuleringsprogramma. Hiertoe behoort ook de individuele kunstadvisering die de bank aan haar klanten biedt.

Met de ondersteuning van het Duitse paviljoen op de 52ste Biënnale van Venetië geeft het bankconcern op consequente wijze voortzetting aan zijn internationale betrokkenheid bij de beeldende kunst. Voor meer informatie over Deutsche Bank Art, zie <http://www.db-artmag.de>.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot:

Deutsche Bank

Britta Färber
Deutsche Bank Kunst
+49(69)910-35960
britta.farber@db.com

Dr. Klaus Winker
Deutsche Bank Presse
+49(69)910-32249
klaus.winker@db.com

Over de Deutsche Bank

De Deutsche Bank is wereldwijd een van de toonaangevende investeringsbanken en heeft daarnaast een sterke en succesvolle sectie voor particuliere bancaire diensten. De bank is ook actief op uiteenlopende zakelijke markten, die elkaar wederzijds versterken. De Deutsche Bank is een van de marktleiders in Duitsland en Europa en timmert nu ook in toenemende mate aan de weg in Noord-Amerika, Azië en andere groeiemarkten. Met een balanswaarde van 1.128 miljard euro en 68.849 medewerkers in 73 landen kan de Deutsche Bank mondiaal een veelomvattend dienstenpakket aanbieden. De bank heeft zich ten doel gesteld wereldwijd een belangrijke aanbieder van financiële oplossingen voor veeleisende klanten te zijn en daarmee duurzaam meerwaarde te creëren voor aandeelhouders en medewerkers.

www.deutsche-bank.de

Deutsche Bank ARTSUMMER'07

Frankfurt am Main, mei 2007 – De Deutsche Bank neemt dit jaar met een eigen stimuleringsprogramma deel aan de 'kunstzomer'. Onder de titel 'Deutsche Bank ARTSUMMER'07' is de bank actief betrokken bij belangrijke evenementen in Venetië, Kassel en Münster. Een centrale rol is hierbij toebedeeld aan de werken die de kunstenares Isa Genzken voor het Duitse paviljoen op de Biënnale van Venetië maakte en haar tentoonstelling in de stedelijke ruimte voor 'sculptur projekte münster'.

Tijdens de 'documenta 12' in Kassel biedt de 'Deutsche Bank Art Lounge' in de gemeenschappelijk geëxploiteerde Lutherkirchturm haar gasten ontspanning en informatie over de culturele activiteiten van de Deutsche Bank. In Berlijn ondersteunt de Deutsche Bank twee tentoonstellingen van Amerikaanse kunstenaars: Op de 'Brice-Marden-Retrospektive' in het Hamburger Bahnhof is Mardens door het minimalisme en kalligrafie beïnvloede werk te zien. Phoebe Washburn stelt met haar recyclinginstallaties in het Deutsche Guggenheim actuele ecologische thema's aan de orde en levert een oorspronkelijke bijdrage aan het sculptuurdiscours binnen de kunstwereld.

De Deutsche Bank levert hiermee een belangrijke bijdrage aan de grote Europese kunstmanifestaties van deze zomer, die net als het kunstprogramma van de Bank volledig in het teken staan van de hedendaagse kunst.

www.artsommer.com

www.db-artmag.com

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot:

Britta Färber
Deutsche Bank Art
(069)910-35960
britta.farber@db.com

Dr. Klaus Winker
Deutsche Bank Presse
(069)910-32249
klaus.winker@db.com

De Deutsche Bank voelt zich al meer dan vijftientig jaar sterk betrokken bij de hedendaagse kunst. Onder het motto 'Kunst am Arbeitsplatz' [kunst op het werk] verwerft de bank op systematische wijze hedendaagse kunst en stelt die tentoon in bankgebouwen en op tentoonstellingen over de hele wereld. Met meer dan 50.000 werken geldt de kunstcollectie van de Deutsche Bank als de grootste en belangrijkste bedrijfscollectie ter wereld. De bank ondersteunt bovendien talrijke internationale tentoonstellingen zoals het aan Gordon Matta-Clark gewijde retrospectief 'You are the Measure' dat momenteel in het Whitney Museum of American Art wordt gehouden.

PRESS-RELEASE

Status: 06/2007

AXA Art is once again Partner of the German Biennial-Pavilion

A long lasting Tradition to be continued

Since 1993 AXA Art Versicherung AG sponsors the German Pavilion at the Venice Biennial. Apart from a purely financial support also the insurance of the pavilion and the works of art exhibited is an important point. AXA Art as an international art insurer offers the ideal protection of the art objects due to its above-average amount of experts – even in the case of such fragile objects as Isa Genzken's or the pavilion itself, which is vacant for a long time once the Biennial has finished.

Next to the insurance of art, AXA Art sees it as a central task to protect and preserve objects. In the context of the Biennale di Venezia as a platform of cultural exchange between the countries, this aspect of art insurance gains importance. In order to ensure that the works can be accessed by a wide audience during the entire time of the exhibition, extensive expertise in all areas of risk management is absolutely necessary. "This includes the optimum chaining of transport, security and conservation by a specialised insurance company", says Dr. Stefan Horsthemke, Managing Director of AXA Art Germany, "with its world-wide network of specialists for security up to restoration AXA Art has been able to successfully provide the necessary measures for the pavilion for many years and is the ideal partner for a project of this size." In the case of a claim we immediately commence emergency steps to guarantee the continuation of the exhibition. Already in the run-up to the exhibition careful analysis has to be made. This is due to the fact that the pavilion is vacant for a long period of time which causes a weakening of its infrastructure, to the problematic ways of transportation in Venice and to Venice being an extremely touristy place. Next to the

protection of the works of art exhibited in the pavilion, the financial support is an important aspect that leads to the realisation of the German pavilion and we are glad to assist in this matter as well.

It is part of the company policy of AXA Art to sponsor and support international art projects: As main sponsor of the TEFAF in Maastricht, as partner of many other international art fairs or through the AXA Art Research Grant, an international research project with a number of museums - such as Vitra Design Museum (Germany), MoMA (USA) and Tate Modern (London) – to protect and preserve modern cultural objects for future generations.

AXA Art as Partner of the Pavilion – a retrospect:

- 1993 Hans Haacke / Nam June Paik
- 1995 Katharina Fritsch / Martin Honert / Thomas Ruff
- 1997 Gerhard Merz / Katharina Sieverding
- 1999 Rosemarie Trockel
- 2001 Gregor Schneider
- 2003 Candida Höfer / Martin Kippenberger
- 2007 Isa Genzken

AXA Art Public Relations

Cornelia Zinken

Telefon: 0221/14 83 24 47

Fax: 0221/14 84 43 24 47

E-Mail: cornelia.zinken@axa-art.de

www.axa-art.de

FACTSHEET AXA Art Versicherung AG

12/2006

German Operation

The Company	AXA Art is a leading international art insurance company. The company is the only legally independent specialised insurer for art and collectibles.
Target Groups	Privat Collectors, Galleries, Art Trade, Artists, Restaurators, Auction Houses, Museums and Exhibition Rooms, Corporate Collections
History	<p>In 1961 the Nordstern Insurance Company in Paris founded a department for art insurance. 1982 such a department was also implemented in Cologne.</p> <p>In 1999 this department was transformed into an independent company: the AXA Nordstern Art Versicherung AG. Since 2001 this company operates under the name of AXA Art Versicherung AG.</p>
Headquarter	Cologne
International Offices	London, Paris, Zurich, Milan, Antwerp, Madrid, New York, Hong Kong Ltd.
German Offices	Cologne, Hamburg (also responsible for Scandinavia), Munich (also responsible for Austria)

Executive Board	Dr. Ulrich Guntram, CEO Dr. Bodo Sartorius, Operations Management
Managing Director AXA Art Deutschland	Dr. Stefan Horsthemke
Shareholder	AXA Konzern AG, Germany (100 Percent)
Co-operations	<p>Since 2004 Main Sponsor of the leading fair for art and antiques TEFAF in Maastricht.</p> <p>Since 2005 host of the AXA Art Professional Preview of the Art Cologne.</p> <p>Since 2007 host of the AXA Art Professional Preview of the Cologne Fine Art.</p> <p>Since 2002: AXA Art Conservation Project</p> <ul style="list-style-type: none">■ 2003 to 2005: Co-operation with the Vitra Design Museum, Weil am Rhein■ Since 2002: Support of a research project at the Guggenheim-Museum, New York■ Since 2006: Co-operation with the Tate Modern, London
Publications	AXA Art Kunstreihe (Biedermeier Furniture, English Furniture, Collectibles, Design Objects, Forgery, Glass Objects, Photography, Porcelain, Silver, Seating Furniture, Art and Taxes)

AXA Art Corporate Collection Catalogue: Collecting
today

Art Value

Homepage

www.axa-art.de

AXA Art Public Relations

Cornelia Zinken

Tel: 0221/14 83 24 47

Fax: 0221/14 84 43 24 47

Email: cornelia.zinken@axa-art.de

www.axa-art.de

Pressemitteilung

Venice & more: A Summer of Art on DW-TV

- **Deutsche Welle takes an art tour through Europe**
- **Media partner of the German Pavilion in Venice**

It's going to be a great, art-filled summer on DW-TV! In June 2007, the three most important exhibitions of contemporary art in Europe get under way: the 52nd Venice Biennale, documenta 12 in Kassel and the 4th sculpture projects münster exhibition in Münster. Then there is the most spectacular summer exhibition of all: New York's Metropolitan Museum of Art will be showing its masterpieces of 19th-century French art in Berlin.

The magazine show Arts.21 takes viewers along on this art tour of Europe. From June, DW-TV will be presenting detailed reports on these big cultural events every Saturday under the title "Summer of Art". DW-TV is also a media partner in Berlin, Venice and Kassel.

The 52nd Venice Biennale 2007 (June 10 to November 21): the German Pavilion will be displaying a work by Isa Genzken. DW-TV will present a portrait of this sculptor, who, according to curator Nicolaus Schaffhausen, "expresses the feeling of our times" like almost no other contemporary artist. The short film is also available on DVD.

The Deutsche Welle is also the media partner of documenta 12 (June 16 to September 23). DW-TV, DW-RADIO and DW-WORLD.DE will report on this prestigious exhibition in up to 30 languages, worldwide.

As a partner of the large exhibition put on by the New York Metropolitan Museum of Art in Berlin from June 1 to October 7, DW-TV will present its 30-minute documentary on the unique story of a picture, Cezanne's "Fishermen," in the lobby of the Neue Nationalgalerie.

June 2007

DuMont Literatur und Kunst Verlag

Isa Genzken – Oil

For over thirty years, Isa Genzken (b. 1948) has been creating a multi-faceted oeuvre, which is continuously developing and revealing new approaches. Her extensive work consists of sculptures and installations, photos, collages and films. Isa Genzken's work for Venice will be site- and context-specific. "For Isa Genzken, life and existence are just as complex as art itself. Her creative work stands in contradiction to a 'one-trick pony' society and culture, which searches for happiness in simple answers. This is perhaps the reason why she is so important and influential to many international artists of subsequent generations," Nicolaus Schafhausen, curator of the German pavilion, explains his choice.

- Compelling insight into the work of Isa Genzken, one of the most significant women artists
- With a rare interview of the reclusive living artist
- Official publication for the German contribution at the 52nd Venice Biennale 2007

Authors:

Nicolaus Schafhausen (ed.), director of Witte de With, Center for Contemporary Art in Rotterdam. **Juliane Rebentisch**, Professor for Ethics/Aesthetics at the Institute for Philosophy at the University of Potsdam. **Vanessa Joan Müller**, artistic director of Kunstverein für die Rheinlande und Westfalen, Düsseldorf. **Liam Gillick**, British artist working in London and New York. **Willem de Rooij**, Dutch artist based in Berlin and Los Angeles.

Exhibition:

The 52nd Venice Biennale, June 10 until November 21, 2007.

Head of publicity:

Julia Giordano giordano@DuMontLiteraturundKunst.de ☎ 0049/ (0)221/224-1840

Isa Genzken – Oil

Nicolaus Schafhausen (Ed.)

Texts by Juliane Rebentisch, Vanessa Joan Müller, Liam Gillick, Willem de Rooij. And a conversation between Isa Genzken and Nicolaus Schafhausen.

Hardback.
32 x 24 cm with 220 pages
and 120 full page colour
illustrations.

German / Dutch
English / Italian
English / Arabic,
English / Chinese
English / Spanish

€ 39,90